

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΥ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗ	xiii
	ΠΡΟΛΟΓΟΣ	xv
ΜΕΡΟΣ I	ΘΕΜΕΛΙΑ	1
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1	ΘΕΩΡΙΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ ΤΩΝ ΠΡΑΓΜΑΤΩΝ	2
	Ορίζοντας την Επικοινωνία	3
	Η Ακαδημαϊκή Μελέτη της Επικοινωνίας	4
	Η Διαδικασία της Έρευνας στην Επικοινωνία	8
	Ένα βασικό μοντέλο έρευνας	8
	Είδη επιστημονικής θεώρησης των πραγμάτων	8
	Πώς Δουλεύουν οι Μελετητές	10
	Σημειώσεις	13
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2	Η ΙΔΕΑ ΤΗΣ ΘΕΩΡΙΑΣ	16
	Διαστάσεις της Θεωρίας	17
	Φιλοσοφικές υποθέσεις	18
	Έννοιες	22
	Εξηγήσεις	22
	Αρχές	23
	Νομοθετική Θεωρία	23
	Φιλοσοφικές υποθέσεις	25
	Έννοιες	25
	Εξηγήσεις	26
	Πρακτική Θεωρία	27
	Φιλοσοφικές υποθέσεις	29
	Έννοιες	29
	Εξηγήσεις	29
	Αρχές	29
	Αξιολόγηση της Θεωρίας Επικοινωνίας	31
	Θεωρητικό εύρος	31
	Καταλληλότητα	32
	Ευρετική αξία	32

	<i>Εγκυρότητα</i>	32
	<i>Φειδώ</i>	33
	<i>Να είναι ανοιχτή και σε άλλες δυνατότητες</i>	33
	<i>Τελικά τι είναι αυτό που κάνει μια θεωρία καλή;</i>	33
	Κοιτώντας Μπροστά	34
	Σημειώσεις	35
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3	ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ ΤΗΣ ΘΕΩΡΙΑΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ	39
	Πλαισιώνοντας τη Θεωρία Επικοινωνίας	40
	Η Σημειωτική Παράδοση	41
	<i>Βασικές ιδέες της σημειωτικής παράδοσης</i>	41
	<i>Παραλλαγές στη σημειωτική παράδοση</i>	42
	Η Φαινομενολογική Παράδοση	44
	<i>Βασικές ιδέες της φαινομενολογικής παράδοσης</i>	44
	<i>Παραλλαγές στη φαινομενολογική παράδοση</i>	45
	Η Κυβερνητική Παράδοση	46
	<i>Βασικές ιδέες της κυβερνητικής παράδοσης</i>	46
	<i>Παραλλαγές στην κυβερνητική παράδοση</i>	48
	Η Κοινωνιοψυχολογική Παράδοση	49
	<i>Βασικές ιδέες της κοινωνιοψυχολογικής παράδοσης</i>	49
	<i>Παραλλαγές στην κοινωνιοψυχολογική παράδοση</i>	50
	Η Κοινωνιοπολιτισμική Παράδοση	51
	<i>Βασικές ιδέες της κοινωνιοπολιτισμικής παράδοσης</i>	51
	<i>Παραλλαγές στην κοινωνιοπολιτισμική παράδοση</i>	52
	Η Κριτική Παράδοση	53
	<i>Βασικές ιδέες της κριτικής παράδοσης</i>	54
	<i>Παραλλαγές στην κριτική παράδοση</i>	55
	Η Ρητορική Παράδοση	58
	<i>Βασικές ιδέες της ρητορικής παράδοσης</i>	58
	<i>Παραλλαγές στη ρητορική παράδοση</i>	59
	Διευρύνοντας τα Πλαίσια για την Επικοινωνία	61
	Σημειώσεις	67
ΜΕΡΟΣ II	ΘΕΩΡΙΕΣ	75
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4	Ο ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΩΝ	76
	Η Κοινωνιοψυχολογική Παράδοση	78
	<i>Θεωρία γνωρισμάτων της προσωπικότητας</i>	79
	<i>Νόηση και επεξεργασία πληροφοριών</i>	82
	Η Κυβερνητική Παράδοση	89
	<i>Θεωρία σύνθεσης πληροφοριών</i>	89
	<i>Θεωρία συνέπειας</i>	93
	Η Κοινωνιοπολιτισμική Παράδοση	97

	<i>Συμβολική αλληλεπίδραση και η ανάπτυξη του εαυτού</i>	98
	<i>Ο Harré για το άτομο και τον εαυτό</i>	99
	<i>Η κοινωνική κατασκευή του συναισθήματος</i>	101
	<i>Η παρουσίαση του εαυτού</i>	103
	<i>Θεωρία επικοινωνίας της ταυτότητας</i>	105
	<i>Θεωρία διαπραγμάτευσης της ταυτότητας</i>	107
	Η Κριτική Παράδοση	108
	<i>Θεωρία της οπτικής γωνίας</i>	109
	<i>Η ταυτότητα ως κατασκευή και παρουσίαση</i>	110
	<i>Θεωρία queer</i>	111
	ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ & ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ	113
	Σημειώσεις	117
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5	Το ΜΗΝΥΜΑ	123
	Η Σημειωτική Παράδοση	125
	<i>Θεωρία συμβόλων: Susanne Langer</i>	125
	<i>Κλασικά θεμέλια της γλώσσας</i>	127
	<i>Θεωρίες μη λεκτικής κωδικοποίησης</i>	129
	Η Κοινωνιοπολιτισμική Παράδοση	133
	<i>Θεωρία γλωσσικής πράξης</i>	134
	<i>Θεωρία ταύτισης του Kenneth Burke</i>	136
	<i>Γλώσσα και κοινωνικό φύλο</i>	139
	Η Κοινωνιοψυχολογική Παράδοση	143
	<i>Θεωρία συνδιάρθρωσης πράξεων</i>	143
	<i>Μοντέλα επιλογής στρατηγικής</i>	145
	<i>Μοντέλα σχεδίασης μηνύματος</i>	151
	<i>Θεωρία σημασιολογικού νοήματος</i>	155
	Η Φαινομενολογική Παράδοση	158
	<i>Paul Ricoeur</i>	159
	<i>Stanley Fish</i>	161
	<i>Hans-Georg Gadamer</i>	162
	ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ & ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ	164
	Σημειώσεις	169
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6	Η ΣΥΝΟΜΙΛΙΑ	175
	Η Κοινωνιοψυχολογική Παράδοση	177
	<i>Διαχείριση αβεβαιότητας και άγχους</i>	177
	<i>Προσαρμογή</i>	181
	Η Κοινωνιοπολιτισμική Παράδοση	189
	<i>Συμβολική αλληλεπίδραση</i>	189
	<i>Η θεωρία της συμβολικής σύγκλισης</i>	193
	<i>Η ανάλυση της συνομιλίας</i>	196

	<i>Θεωρία διαπραγμάτευσης της προσωπικής αξιοπρέπειας</i>	205
	Η Κυβερνητική Παράδοση	209
	<i>Η συντονισμένη διαχείριση του νοήματος</i>	209
	Η Κριτική Παράδοση	215
	<i>Η γλωσσοκεντρική προοπτική της κουλτούρας</i>	215
	<i>Συν-πολιτισμική θεωρία</i>	216
	<i>Ρητορική της πρόσκλησης</i>	217
	ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ & ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ	220
	ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ	225
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7	Η ΣΧΕΣΗ	231
	Η Κυβερνητική Παράδοση	234
	<i>Σχεσιακά πρότυπα αλληλεπίδρασης</i>	234
	Η Κοινωνιοψυχολογική Παράδοση	236
	<i>Σχεσιακά σχήματα στην οικογένεια</i>	234
	<i>Θεωρία κοινωνικής διείσδυσης</i>	240
	Η Κοινωνιοπολιτισμική Παράδοση	242
	<i>Θεωρία διαχείρισης της ταυτότητας</i>	243
	<i>Μια διαλογική/διαλεκτική θεωρία των σχέσεων</i>	246
	<i>Θεωρία διαχείρισης της επικοινωνίας της ιδιωτικής ζωής</i>	253
	Η Φαινομενολογική Παράδοση	255
	<i>Carl Rogers</i>	255
	<i>Martin Buber</i>	257
	ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ & ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ	258
	Σημειώσεις	262
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8	Η ΟΜΑΔΑ	266
	Η Κοινωνιοψυχολογική Παράδοση	269
	<i>Ανάλυση της διαδικασίας αλληλεπίδρασης</i>	269
	Η Κυβερνητική Παράδοση	271
	<i>Θεωρία των ομάδων bona fide</i>	271
	<i>Μοντέλα εισερχομένων-επεξεργασίας-εξερχομένων</i>	273
	Η Κοινωνιοπολιτισμική Παράδοση	279
	<i>Θεωρία δομοποίησης</i>	280
	<i>Λειτουργική θεωρία</i>	284
	<i>Θεωρία συμμορφωτικής ομαδικής σκέψης</i>	286
	Η Κριτική Παράδοση	288
	ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ & ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ	290
	Σημειώσεις	294
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9	Η ΟΡΓΑΝΩΣΗ	298
	Η Κοινωνιοψυχολογική Παράδοση	301

<i>Η θεωρία της γραφειοκρατίας του Weber</i>	301
Η Κυβερνητική Παράδοση	303
<i>Η διαδικασία οργάνωσης</i>	303
<i>Θεωρία συν-προσανατολισμού των οργανώσεων του Taylor</i>	306
<i>Θεωρία δικτύων</i>	309
Η Κοινωνιοπολιτισμική Παράδοση	311
<i>Θεωρία δομοποίησης</i>	312
<i>Θεωρία οργανωτικού ελέγχου</i>	314
<i>Οργανωτική κουλτούρα</i>	318
Η Κριτική Παράδοση	322
<i>Ο λόγος υποψίας του Dennis Mumby</i>	323
<i>Ο Deetz για τον διοικητισμό και την οργανωτική δημοκρατία</i>	325
<i>Κοινωνικό φύλο και φυλή στην οργανωτική επικοινωνία</i>	326
ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ & ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ	329
Σημειώσεις	333
 ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10 ΤΑ ΜΕΣΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ	338
<i>Η Σημειωτική Παράδοση</i>	341
<i>Ο Jean Baudrillard και η σημειωτική των μέσων επικοινωνίας</i>	342
Η Κοινωνιοπολιτισμική Παράδοση	343
<i>Η θεωρία του μέσου</i>	343
<i>Η λειτουργία καθορισμού του θεματολογίου</i>	347
<i>Επικοινωνιακές μελέτες της κοινωνικής πράξης</i>	351
Η Κοινωνιοψυχολογική Παράδοση	354
<i>Η παράδοση των επιδράσεων</i>	354
<i>Θεωρία πολιτισμικής καλλιέργειας</i>	355
<i>Χρήσεις, ικανοποιήσεις και εξάρτηση</i>	357
Η Κυβερνητική Παράδοση	360
<i>Η κοινή γνώμη και η σπειροειδής κίνηση της σιωπής</i>	360
Η Κριτική Παράδοση	362
<i>Κλάδοι της κριτικής θεωρίας των μέσων</i>	363
<i>Φεμινιστικές μελέτες των μέσων</i>	363
<i>Η κριτική των μέσων της bell hooks</i>	364
ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ & ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ	366
Σημειώσεις	368
 ΚΕΦΑΛΑΙΟ 11 ΚΟΥΛΤΟΥΡΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ	374
Η Σημειωτική Παράδοση	376
<i>Γλωσσική σχετικότητα</i>	376
<i>Επεξεργασία και περιορισμένοι γλωσσικοί κώδικες</i>	377
Η Κυβερνητική Παράδοση	381
<i>Η διάχυση της πληροφορίας και της επιρροής</i>	381

Η Φαινομενολογική Παράδοση	383
<i>Πολιτισμική ερμηνευτική</i>	384
Η Κοινωνιοπολιτισμική Παράδοση	385
<i>Εθνογραφία της επικοινωνίας</i>	386
<i>Η εθνογραφία της επιτέλεσης</i>	390
Η Κριτική Παράδοση	391
<i>Μοντερνισμός</i>	392
<i>Μεταμοντερνισμός</i>	400
<i>Μεταδομισμός και το έργο του Michel Foucault</i>	407
<i>Μετααποικιοκρατία</i>	409
ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ & ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ	412
Σημειώσεις	414
 ΔΙΑΤΥΠΩΣΗ ΘΕΩΡΙΩΝ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ ΜΑΣ	 421
 ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	 424

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Το βιβλίο *Θεωρίες Ανθρώπινης Επικοινωνίας*, το οποίο είναι σχεδόν 30 ετών, έχει ουσιαστικά εξελιχθεί παράλληλα με τον συγκεκριμένο επιστημονικό τομέα. Ο Stephen ξεκίνησε να γράφει το βιβλίο όταν ήταν επίκουρος καθηγητής το 1974. Εκείνη την εποχή υπήρχε μόνο ένα κείμενο σχετικό με τη θεωρία της επικοινωνίας, το οποίο λειτουργούσε ως ανθολόγιο κειμένων, και δεν είχαμε κάτι αντίστοιχο με το κείμενο-ορόσημο για τις θεωρίες της προσωπικότητας στην ψυχολογία των Hall και Lindsay. Ο Stephen ένιωθε πως είχε έρθει ο καιρός για τον τομέα μας να προχωρήσει προς αυτή την κατεύθυνση, γεγονός που λειτούργησε ως κίνητρο για την πρώτη έκδοση αυτού του βιβλίου. Εκείνη την εποχή η θεωρία της επικοινωνίας ήταν κυρίως ένα αμάλγαμα έργων δανεισμένων από τη θεωρία της πληροφορίας, την κοινωνική ψυχολογία και, ως έναν μικρό βαθμό, τη γλωσσολογία. Εκείνα τα χρόνια κανείς δεν μπορούσε να φανταστεί το πλούσιο σύνολο των παραδόσεων που δικαίως εμπλούτισαν τον τομέα από τις δεκαετίες του 1980, του 1990 και ύστερα.

Από εκείνα τα πρώτα χρόνια ο τομέας εξελίχθηκε σημαντικά. Απομακρύνθηκε από τις κυρίαρχες θεωρίες που ήταν δανεισμένες από άλλους επιστημονικούς τομείς και στράφηκε προς θεωρίες διαμορφωμένες από επιστήμονες της επικοινωνίας και ενημερωμένες από το ευρύ έργο πολλών άλλων πεδίων. Ξεκινώντας από μια μικρή ομάδα νεοφώτιστων, εξελίχθηκε σε ένα τεράστιο σώμα καλά ανεπτυγμένων και εξελιγμένων ιδεών. Η επικοινωνία προχώρησε επίσης από ένα συνονθύλευμα σχετικά ασύνδετων μεταξύ τους θεωριών σε μια πληθώρα επιστημονικών παραδόσεων, ή κοινοτήτων, η καθεμία με τη δική της συνεκτικότητα.

Το βιβλίο *Θεωρίες Ανθρώπινης Επικοινωνίας* δεν είναι το μόνο διαθέσιμο κείμενο σχετικά με αυτό το θέμα. Ωστόσο είναι το παλαιότερο έργο σε αυτόν τον τομέα και βρίσκεται στην προνομιούχο θέση να μπορεί να παρουσιάζει τις πολλές αλλαγές και τη συνεχή ωρίμανση αυτού του τομέα για περισσότερες από τρεις δεκαετίες. Το βιβλίο έχει αλλάξει σε αυτές τις εννιά εκδόσεις του με πολλούς τρόπους, αλλά διατηρεί τα γνωρίσματα που εκτιμούν ιδιαίτερα οι αναγνώστες – την ενδελεχή συζήτηση για τη θεωρία και τη φύση της έρευνας, μία υψηλού επιπέδου επισκόπηση των θεωριών στον επιστημονικό κλάδο της επικοινωνίας, τη συνεχή προσθήκη νέου υλικού και πηγών, τα εκτενή βιβλιογραφικά παραθέματα και μια χρήσιμη βιβλιογραφία για περαιτέρω διερεύνηση συγκεκριμένων θεωριών και ένα προσιτό στιλ γραφής.

Αυτή η έκδοση διατηρεί το πλαίσιο εργασίας που αναπτύχθηκε στην προηγούμενη έκδοση. Οργανώσαμε τη θεωρία της επικοινωνίας βάσει δύο διασταυρούμενων στοιχείων – των πλαισίων και των θεωρητικών παραδόσεων – και δείξαμε, στα κεφάλαια του βιβλίου, πώς οι διάφορες θεωρητικές παραδόσεις επηρέασαν τις γνώσεις μας για οκτώ πλαίσια επικοινωνίας. Θεωρούμε ότι αυ-

τό το σχήμα αναδεικνύει με ακρίβεια την ποικιλομορφία και την πολυπλοκότητα του κλάδου της επικοινωνίας. Ελπίζουμε αυτό το πλαίσιο εργασίας να παρέχει ένα χρήσιμο οργανωτικό σχέδιο στους καθηγητές για να βασίσουν το μάθημά τους και στους φοιτητές που επιθυμούν να κατανοήσουν τις συνδέσεις, τις πορείες και τις σχέσεις μεταξύ των θεωριών. Προσθέσαμε και ένα στοιχείο που πιστεύουμε ότι οι φοιτητές θα εκτιμήσουν – την αυτούσια παράθεση των σκέψεων διάφορων θεωρητικών που αντανακλούν όσα θα ήθελαν να γνωρίζουν οι φοιτητές για το έργο τους.

Πρέπει να ευχαριστήσουμε πολλούς ανθρώπους. Πρώτον, είμαστε εξαιρετικά ευγνώμονες στους αποδέκτες και υποστηρικτές μας, που κράτησαν ζωντανό το έργο μας και στους φοιτητές από όλο τον κόσμο που μας λένε όλα αυτά τα χρόνια ότι το βιβλίο τους βοήθησε στην εκπαίδευσή τους. Επίσης το προσωπικό και η ομάδα έργου στο Thomson Wadsworth προσέφεραν εξαιρετική βοήθεια. Ιδιαίτερες ευχαριστίες στους Jaime Perkins, John Gahbauer, Kim Gengler, Maria Epes, Cheri Palmer, Roberta Broyer, Lucinda Bingham και Erin Mitchell. Θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε ιδιαίτερα τη Laura Houston και όλους στο Pre-Press Inc. που εργάστηκαν για την παραγωγή αυτού του βιβλίου.

*Stephen W. Littlejohn και
Karen A. Foss*